C U R T E A D E A P E L N O R D

Dosarul nr.21rji-1438/2025 Judecătoria Edineț sediul Briceni

Judecător: Aurelia Procopișina

D E C I Z I E
În numele Legii

12 martie 2026 **mun. Bălți**

Colegiul penal al Curții de Apel Nord

În componența:
Președintele de complet, judecător Ion Talpa
Judecătorii: Cristina Prisacari și Viorica Severin

judecând ordine de recurs, recursul directorului Penitenciarului nr.2 Lipcani, comisar principal de justiție Anatolii Tudor declarat împotriva încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 28 octombrie 2025 privind admiterea plângerii depusă de condamnatul Banu Alexei împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, care conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale,

după expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ținând cont de argumentele invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei şi prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă :

La data de 17 martie 2025 în Judecătoria Edineț, sediul Briceni a fost înregistrată plângerea condamnatului Banu Alexei împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

În motivarea plângerii condamnatul a invocat că s-a deținut în Penitenciarul nr. 11 Bălți și în Penitenciarul nr.2 Lipcani în condiții inumane, și anume: supra

aglomerare, insecte, uscatul hainelor sub aerul liber, apa de băut are săruri, lipsa mobilierului pentru haine.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 28 octombrie 2025, s-a admis plângerea condamnatului Banu Alexei împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

S-a constatat faptul că, Banu Alexei a fost deținut în perioada 11 aprilie 2024 - 08 mai 2024, 07 octombrie 2024 – 05 noiembrie 2014, în Penitenciarul nr.11 Bălți, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în total 56 (cincizeci și șase) zile, în calitate de condamnat.

S-a constatat faptul că, Banu Alexei a fost deținut în perioada 08 mai 2024 – 20 mai 2024, 04 iunie 2024 – 07 octombrie 2024, 05 noiembrie 2024 – 19 mai 2025, 02 iunie 2025 – 10 iulie 2025 în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în total 370 (trei sute șaptezeci) zile, în calitate de condamnat.

În condițiile art. 473/4 alin. (4) CPP, s-a redus pedeapsa lui Banu Alexei cu 5 (cinci) zile pentru 56 (cincizeci și șase) zile, în care acesta s-a aflat în detenție, în Penitenciarul nr.11 Bălți, cu calculare a 1 (unu) zile de reducere pentru 10 (zece) zile de detenție.

În condițiile art. 473/4 alin. (4) CPP, s-a redus pedeapsa lui Banu Alexei cu 37 (treizeci și șapte) zile pentru 370 (trei sute șaptezeci) zile, în care acesta s-a aflat în detenție, în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, cu calculare a 1 (unu) zile de reducere pentru 10 (zece) zile de detenție.

Termenul pedepsei definitive stabilită lui Banu Alexei, prin sentința judecătoriei Edineț, sediul Ocnița din 25 martie 2025 cu închisoare pe un termen de 2 (doi) ani 6 (șase) luni, urmează a fi redusă cu 42 (patruzeci și două) zile.

În privința perioadei rămase de 6 (șase) zile, calculate în condițiile art.473/4 alin.(4) Cod de procedură penală, care nu pot fi reduse, urmează a fi lăsate în continuare la termenul de executare a pedepsei.

S-a obligat administrația Penitenciarului nr. 2 Lipcani să înlăture condițiile precare de detenție, stabilindu-i un termen de 15 zile, după expirarea căruia instituția penitenciară informează instanța de judecată despre executarea încheierii.

Dezacord cu soluția adoptată pe caz și-a expus directorul Penitenciarului nr.2 Lipcani, comisar principal de justiție Anatolii Tudor, solicitând casarea soluției primei instanței, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului primei instanței, prin care să fie respinsă plângerea condamnatului ca nefondată.

În motivarea recursului, directorul Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Anatolii Tudor susține că, potrivit raportului de evaluare și probelor prezentate (inclusiv fotografii), condamnatului Banu Alexei i-au fost asigurate condiții minime corespunzătoare atât în Penitenciarul nr. 11-Bălți, cât și în Penitenciarul nr. 2-Lipcani. Acesta a fost deținut în celule iluminate, ventilate și încălzite corespunzător, cu bloc sanitar separat, acces la plimbări zilnice sau deplasare liberă, servicii de igienă, alimentație adecvată, apă potabilă sigură și asistență medicală permanentă.

Menționează faptul că, standardul de 4 m² stabilit de Comitetul European pentru Prevenirea Torturii nu trebuie analizat izolat, iar o eventuală abatere minoră nu constituie automat tratament inuman, în lipsa altor factori negativi. În speță, condițiile generale nu indică supraaglomerare gravă sau alte deficiențe majore, astfel că detenția nu poate fi calificată ca inumană sau degradantă.

Examinând materialele prezentate în raport cu motivele recursului declarat, Colegiul penal consideră justificat de a-l respinge cu menținerea încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 28 octombrie 2025, fără modificări, din următoarele considerente:

În conformitate cu art. 437 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, *pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac*.

Conform art. 448 alin. (1) Cod de procedură penală, *judecând recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs*.

Potrivit art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală, *judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat.*

În susținerea soluției adoptate Colegiul penal reține că, potrivit art.469 alin. (1) pct.17[1]) Cod de procedură penală, *la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluţionează chestiunile cu privire la constatarea condiţiilor de detenţie a condamnaţilor.*

Din materialele cauzei penale instanța de fond a reținut că, prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Ocnița din 28 martie 2024, Banu Alexei a fost condamnat în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, cu aplicarea art.85 Cod penal fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 02 ani 06 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei se calculează din momentul reținerii.

Potrivit materialelor cauzei, condamnatul Banu Alexei s-a aflat în detenție:

1) în Penitenciarul nr. 11 Bălți în perioada 11 aprilie 2024 – 08 mai 2024, 07 octombrie 2024 – 05 noiembrie 2024;

2) în Penitenciarul nr. 16 Pruncul în perioade 20 mai 2024 – 04 iunie 2024, 19 mai 2025 – 02 iunie 2025;

3) în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în perioada 20.03.2023 - 03.10.2023, 02.01.2024 - 15.01.2024, și în P-2 Lipcani în perioada 08 mai 2024 – 20 mai 2024, 04 iunie 2024 – 07 octombrie 2024, 05 noiembrie 2024 – 19 mai 2025, 02 iunie 2025 – 10 iulie 2025, data întocmirii raportului.

În speță, Colegiul penal reține că în plângerea înaintată s-a solicitat constatarea aflării condamnatului Banu Alexei în detenție în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în Penitenciarele nr. 11 Bălți și nr.2 Lipcani, cu reducerea pedepsei.

Potrivit raportului administrației instituției penitenciare, se invocă că Banu Alexei s-a deținut în Penitenciarele nr. 11 Bălți și nr. 2 Lipcani în condiții de detenție acceptabile, care au corespuns minimului necesar, ultimul nefiind marginalizat sub nici un aspect inuman și/sau degradant.

Astfel, analizând încheierea recurată în raport cu argumentele recurentului, Colegiul penal constată temeinicia soluției instanței inferioare în partea ce ține de constatarea faptului că, Banu Alexei a fost deținut în perioada în perioada 11 aprilie 2024 - 08 mai 2024, 07 octombrie 2024 – 05 noiembrie 2014, în Penitenciarul nr.11 Bălți, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în total 56 (cincizeci și șase) zile, în calitate de condamnat, manifestate prin faptul dețineri în condiții unde nu se respectă norma spațiului locativ; celule populate cu diferite insecte; umiditate în celule și în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, au depășit relativ semnificativ, nivelul de suferință inerent detenției, prin faptul deținerii în condiții unde celule populate cu diferite insecte.

La acest capitol, instanța de recurs remarcă că condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 11 Bălți sânt integral confirmate prin raportul Consiliului pentru Prevenirea Torturii privind vizita preventivă efectuată la Penitenciarul nr. 11 Bălți pe data de 31 octombrie 2017, unde la compartimentul „Constatări” la pct.6 a fost stipulat că: prin limitele stabilite prin ordinul MJ nr. 576 din 31.12.2014 emis în baza art. 224 Cod de Executare, plafonul de detenție al Penitenciarului nr. 11 Bălți este de 520 persoane, suprafața medie calculată conform nr. maxim admis de detenție constituie 3 m^2, ne ținându-se cont de standardul minim de 4 m^2.

La fel, în pct. 9 din Raportul menționat s-a indicat că, în penitenciar persistă problema spațiilor locative, celulelor suprapopulate şi condițiilor igienice precare, ce duc le efecte negative asupra deținuților, soldate cu altercații, iar la pct. 12 se indică neidentificarea şi punerea la dispoziția deținuților a spațiilor de uscare a hainelor.

Astfel, la compartimentul „Recomandări” s-au subliniat următoarele: 1. excluderea de către ANP transferului deținuților în Penitenciarul nr. 11 Bălți şi respectarea plafonului de deținere de 258 locuri. 3. Întreprinderea urgentă a tuturor măsurilor necesare în vederea plasării persoanelor nefumătoare în celule destinate pentru nefumători. 6. Asigurarea continuității tratamentului deținuților cu boli cronice ori infecțioase, inclusiv servicii de diagnostic şi consultații ale specialiștilor; 7. Completarea funcțiilor vacante de medic psihiatru şi terapeut în vederea asigurării accesului deținuților la asistență medicală de calitate.

La fel, Colegiul constată și temeinicia soluției instanței inferioare în partea ce ține de constatarea faptului că, Banu Alexei a fost deținut în perioada 08 mai 2024 – 20 mai 2024, 04 iunie 2024 – 07 octombrie 2024, 05 noiembrie 2024 – 19 mai 2025, 02 iunie 2025 – 10 iulie 2025 în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în total 370 (trei sute șaptezeci) zile, nefiind respectată norma spațiului locativ.

Astfel, just s-a constatat faptul că, condamnatul s-a deținut în celule populate cu diferite insecte și apreciază critic cele invocate de către reprezentantul administrației penitenciarului precum că, deratizarea și dezinfectarea încăperilor se efectuează trimestrial de către agent economic specializat, conform contractului încheiat. Însă, prezentând contracte respective, administrația nu a prezentat actele, care ar confirma că într-adevăr trimestrial a fost efectuată cât deratizarea cât și dezinfectarea încăperilor. Faptul că celule sunt populate cu diferite insecte au constatat și membrii CpPT prin raportul din 19.05.2023.

Cât privește condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 2 Lipcani integral se confirmă prin raportul privind vizita preventivă/de monitorizare efectuată la Penitenciarul nr.2 Lipcani din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor la 19 mai 2023, unde membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii (CpPT) au constatat că în ambele sectoare în marea majoritate a celulelor condițiile sunt degradante, condamnații fiind plasați în 14 dormitoare cu suprafețe mari, supraaglomerate, mobilier învechit, lenjerie de pat uzată şi plapume insalubre, miros neplăcut. În unele celule pe pereți este igrasie. Din discuțiile cu condamnații aceștea au menționat că iarna în încăperi este rece (15-16 grade). *Membrii Consiliului au vizitat celulele ce au nevoie urgentă de dezinfectare, fiind pline de gândaci de bucătărie, insecte.* În unele celule lumina este insuficientă pe timp de zi, fiind blocată de prezența paturilor etajate. Nu există sistem de ventilare. Membrii CpPT sunt îngrijorați de starea tehnică şi sanitară a băii, îngrijorare formulată şi în Raportul cu privire la vizita Consiliului din 24 aprilie 2018.

Astfel, membrii CpPT au emis recomandări în adresa Penitenciarului nr. 2 Lipcani:

1. Repartizarea uniformă a condamnaților, ce prevede respectarea standardelor CPT cu referire la spațiu şi condițiile de trai pentru condamnați. 2.Oferirea accesului la activități ocupaționale, programe de reintegrare şi muncă condamnaților ce se dețin conform art. 206 Cod de executare. 3. Îmbunătățirea condițiilor adecvate în wc-uri, lavoare, baia penitenciarului, în vederea asigurării respectului pentru demnitatea umană şi unui grad dezirabil de condiții sanitaro-igienice. 4. Întreprinderea măsurilor urgente pentru deratizarea/dezinsecția spațiilor de trai ale condamnaților. 5. Adaptarea infrastructurii penitenciarului la necesitățile persoanelor cu nevoi speciale. 6. Îmbunătățirea condițiilor de detenție şi crearea unor condiții prielnice de trai prin reparația celulelor, schimbarea mobilierului vechi, procurarea seturilor noi de lenjerie de pat, reparația spațiilor sanitare etc. 7. Organizarea serviciului medical conform normelor în vigoare şi asigurarea deținuților cu servicii medicale de calitate.

Drept consecință, *Colegiul penal va respinge alegațiile recurentului potrivit cărora pe perioada detenției sale în Penitenciarele nr. 11 Bălți şi 2 Lipcani condamnatul Banu Alexei nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman şi/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiții a executării detenției*, or, la analiza condițiilor de cazare a deținutului urmează a se reține prevederile Hotărârii Guvernului RM nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați, care în punctul 464 stipulează că fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 m^2, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcții.

În susținerea celor expuse, Colegiul penal notează dispoziția art.473^4 alin.(1) Cod de procedură penală, potrivit căreia la evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată dă apreciere atât probelor prezentate de părți, cât şi rapoartelor instituțiilor naționale şi internaționale în domeniu.

În acest sens CtEDO a explicat că, dacă există o dispută cu privire la condițiile de detenție între părți, nu este necesar să se constate veridicitatea fiecărui element litigios: atunci când alegația gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art. 3 din Convenție. Este cazul când statul este unicul care deține informații susceptibile de a confirma sau respinge alegațiile reclamantului.

Prin urmare, principiul potrivit căruia proba îi revine celui care afirmă nu se aplică întotdeauna. Faptul că statul nu prezintă aceste informații îi permite Curții să ajungă la concluzia că alegația este una justificată *(a se vedea în acest sens cauza A. şi alții c. Regatului Unit, 12 februarie 2009, § 132; cauza Idalov c. Rusiei, 22 mai 2012, § 98).*

La acest capitol, Colegiul penal reține că în conformitate cu art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la

art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat.

În temeiul prevederilor art. 473^2 alin. (3) Cod de procedură penală, condamnații care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

Astfel, instanța de fond a constatat că Banu Alexei s-a aflat în condiții de detenție contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr. 11 Bălți o perioadă de 56 zile, și în Penitenciarul nr. 2 Lipcani o perioadă de 370 zile.

Prin urmare, având în vedere că s-au adeverit alegațiile petentului privind condițiile inumane de detenție, luând în considerație totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum şi intensitatea, gravitatea şi durata încălcării, ținând cont de principiile proporționalității şi echității, instanța de fond corect a considerat necesar, oportun şi rezonabil de a reduce cu 5 zile pentru perioada aflării sale în cadrul Penitenciarului nr.11 Bălți și cu 37 zile pentru perioada aflării sale în Penitenciarul nr.2 Lipcani, cu calcularea a 1 zi de reducere pentru 10 zile de detenție,

În asemenea circumstanțe, Colegiul penal conchide că prima instanță în mod întemeiat a dispus reducerea termenului pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani 6 luni stabiliți lui Banu Alexei prin sentința judecătoriei Edineț, sediul Ocnița din 25 martie 2025 cu 42 zile, în acest sens ținându-se seama de severitatea și gravitatea condițiilor de detenție contrare art. 3 din Convenție.

Astfel, Colegiul penal apreciază că remediul aplicat în speța dată este unul adecvat şi suficient, bazat pe o justă şi echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt, cu o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat şi recompensa instituită şi care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate.

În atare circumstanțe, instanța de recurs reține că instanța de fond a pronunțat o încheiere întemeiată şi motivată, iar în situația în care instanța şi-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care infirmă/afirmă acuzația, permițând părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o

curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță *(Hotărârea CtEDO Garcia Ruis versus Spania).*

În sensul celor descrise supra, Colegiul penal apreciază conținutul recursului declarat de către directorului Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Anatolii Tudor ca fiind o expunere a dezacordului cu soluția adoptată pe caz, fără a se indica careva încălcări la emiterea soluției, ceea ce în opinia instanței de recurs nu poate servi drept temei pentru casarea sau modificarea soluției adoptate de către instanța ierarhic inferioară.

În atare circumstanțe, instanța de recurs reține că instanța de fond a pronunțat o încheiere întemeiată şi motivată, iar în situația în care instanța şi-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care infirmă/afirmă acuzația, permițând părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță *(Hotărârea CtEDO Garcia Ruis versus Spania).*

Pe motivele expuse mai sus, Colegiul penal va respinge recursul directorului interimar în cadrul Penitenciarului nr. 2 Lipcani Anatolii Tudor declarat împotriva încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 28 octombrie 2025 ca fiind nefondat, menținând fără modificări încheierea adoptată de prima instanță.

În conformitate cu prevederile art.449 alin. (1) pct.1) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Recursul directorului Penitenciarului nr.2 Lipcani, comisar principal de justiție Anatolii Tudor declarat împotriva încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 28 octombrie 2025 emisă în privința lui Banu Alexei, se respinge ca nefondat, cu menținerea încheierii în cauză fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului, judecător **Ion Talpa**

Judecător **Viorica Severin**

Judecător **Cristina Prisacari**